Ч. 119 Львів, середа 19. липня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 1200 М
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 100 марок, Чехословаччині 30 корон ч., Болгарії 60 левів, Румунії 50 лей, Австрії 3000 корон. Зміна адреси 80 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення" 75 М., в „Надісланім", в „Оповістках" і некрольоґи 150 М. Між новинками і в редакційній части 200 М., на першій стороні 300 М. За дрібні оголошення 20 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50% дорозче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 50 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 18. липня 1922.

Село і сільська інтеліґенція.

Хто мав нагоду побувати на ріжних зборах на провінції, міг переконатися, що як представники села являються там здебільша люде молоді, переважно селяне. І не має між ними нахилу до довгих дебат. Пильно слухають, що говориться — і точно виконують ухвали. Це є той елемент нашого села, який перейшов тяжку воєнну школу на ріжних фронтах, боровся за українську державність, відбув героїчний похід Галицької Армії. Для нього слово: Україна — це не абстракт, а конкретна дійсність, яка промовляє до нього цілою низкою образів, які бачив власними очима і цілою низкою висновків, які навчився витягати в мінливих переходах років 1918—22. Є ще один елемент в нашому повоєнному селі, який слід мати на увазі, а саме людей, що повертали з полону. Вони довший час були відірвані від рідного ґрунту, вживалися в чужі їм умовини і звідтам принесли значну дозу невдоволення. Звичайно вони самі гаразд не знають, чого хочуть. Це є той „критично настроєний" — що так скажемо — елемент, який вносить деякий фермент в наше село.

Та коли ходить о поставу нашого села, так її вирішує бувший український жовнір. Він знає, чого хоче — і тим бере перевагу над рештою своїх односельчан. І коли ходить о умовини праці на селі, так тепер вони куди кращі, ніж були перед війною. Очевидно, маємо на думці виключно внутрішно національні відносини, а не ті тисячні перепони, які ставить всякій праці на селі теперішна влада. Коли перед війною підчас кождої збірної акції про поставу села рішало кількох свідоміших селян, що пильно прислуховувалися до голосу сільського інтелігента-Українця: священика чи учителя, тепер той кадр активного, свідомого елементу на селі без порівнання збільшився, його світогляд поширився і поглибився. І зміцнилося його відношення до сільської інтелігенції. Для цих активних свідомих елементів нашого села сільський інтелігент вже не імпонує своїм суспільним становищем священика чи учителя, про відношення цих активних сил села до свойого священика чи учителя не рішає вже сам факт приналежности його до української національности. Це відношення свідомого елементу села до свойого інтелігента вирішує тепер фактична вартість цього інтелігента: його інтелект і його праця. Самими гарними словами, популярними кличами інтелігент не задержить вже проводу села в своїх руках. Як що він хоче вдержати провід села в своїх руках, так це може зробити дійсною працею в селі. А в цім напрямі таке вдячне тепер поле до попису. Безумовно, широка сільська маса як все і всюди, менше рухлива і більше консервативна. Та ця маса придивляється пильно тому, що говорить і робить її активний, свідомий елемент А цей і кількостево і якостево після війни зріс. І при його помочі можна чуд доказувати. Під цим оглядом наша теперішне село не можна навіть порівнувати з передвоєнним.

На жаль — богато з поміж наших інтелігентів не розуміє тих перем'н в психіці села, які принесли роки 1914—1922. Для багатьох з них село видається надто революційно настроєним, надто непослушним. І це є в першій мірі ті інтелігенти, що цілу війну перебули на місці. Вони тужать за передвоєнним селом і чим раз більш відчужуються від активних елементів села. Їм здається, що повернуть „старі добрі", „патріярхальні" часи. І відчужившись, тільки з боку придивляються, як село само шукає доріг, якими йому йти, само орґанізується, само старається боронитися проти всіх ворожих зазіхань на нього, само висуває своїх таки односельчан на чоло. В багатьох випадках сільська інтелігенція на селі — на жаль — є тільки мертвим капіталом, який не опроцентовується як слід. Очевидно, не хочемо тут відмовляти доброї волі цій частині нашої сільської інтелігенції. Навпаки, її жертволюбивість — приміром — є гідна похвали. Тільки що не орієнтується в настроях села. А це приносить тяжкі шкоди нашому зорґанізованому таборови. Тому підносимо це і кличемо до нашої інтелігенції: найвисша пора прочунятися, війти в близький контакт з активними елементами села, здобути їхнє довіря працею в селі, станути на чолі села.

А замітна річ, що в теперішній праці на селі не видно часто старих передвоєнних діячів з поміж священиків і учителів. Повідчужувалися, зробилися пасивними обсерваторами.

Звертаємо на це увагу нашої сільської інтелігенції не тільки в інтересі загально національнім, але також в її власнім. Бо може прийти момент, коли над нею село могло би перейти до дневного порядку. З якою шкодою для національної справи, легко собі уявити. Те, що для багатьох з наших інтелігентів здається нещастям, є цінністю, яку треба берегти і скріпляти. А такою цінністю є ці активні сили села. Обовязком інтелігенції найти для них русло і надати їм напрям.

Памятайте про пресовий фонд „Громадського Вістника"! — Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Громадського Вістника".

Велика Україна.

Вісти з Київа.

В кореспонденції з Київа „Руспрес" доносить:

Американська адміністрація допомоги голодуючим розвиває і поширює свою діяльність. Постепенно відкриваються харчівні для голодуючих дітей, як в місті, так і по селах. Недалеко від Київа відкриваються амбуляторії. Небавом будуть відкриті пекарні, де буде випікатися хліб для всіх горожан, дешевший о половину від хліба на ринку. Висшим научним заведенням розділюються посилки „АРА" у виді безплатної допомоги потребуючим студентам.

Побіч „АРА" в Київі буде небавом відкрита контора Нансена, що буде займатися пересилкою посилок із Західної Европи. Покищо вона находиться в стадії повстання, одначе на її імя прийшли вже цілі вагони. В цих конторах половина київської інтелігенції найшла захист, а друга бажає там дістатися.

В місті замітний якийсь моральний і фізичний підем. Театри повні. На повозках проїзджають інколи прилично одіті фіґури і з приличними фізіономіями. Слово „товариш" замінилось на „громадянин". Студенти учаться. По улицях не видно гуляючих красноармейців; їх взято сильно в руки. Старих красноармейців, привчених до грабування і кровавих міжусобиць, розпущено домів, а затягнену до війська молодь, головно сільську (недавно була нова бранка 17- і 18-літних), взято відразу в руки.

Трамваєвий рух в місті поширюється. Електрична стація дає ток протягом цілої доби. Також вода подається частійше (4 рази в тижні). Говорять і не без основ, що міська управа передала німецьким капіталістам всі міські підприємства для експльоатації, а також для відбудови знищеного в останній війні ланцюхового мосту через Дніпро.

До 23. червня кождий горожанин від 16—60 літ мав внести до комісії допомоги голодуючим 15 фунтів муки. Ця нова данина викликала невдоволення. Вигляди на урожай загалом гарні. Переводять навіть трансакції на новий урожай по ціні 800.000 рублів за пуд жита. Хлібний заєм іде слабо. Він поширюється тільки по містах. Селяне йому не довіряють, кажучи, що це новий „фортель" совітської влади.

В товаристві росте незвичайне заінтересовання до гаґської конференції, хоч звідомлення про неї скупі й мало достовірні.

Наслідком поголосок про припинення печатання нових купюр, ціни на ринку зразу впали на половину, пізнійше дещо піднялись і станули, вижидаючи дальших подій. Замітна звижка цін на фабричні вироби й мануфактуру.

Курс польських 1000 марок доходить до 1.000.000 сов. рублів. Царська 5-рублівка коштує 8—9 міл. сов. рублів.

Залізна дорога радянської України одержала з Німеччини 150 нових паровозів, що находяться в Харкові. Залізнодорожний рух постепенно налагоджується.

Партизани на В. Україні.

В ночи з 12. на 13. липня курієрський поїзд, що курсує між Київом і Шепетівкою, де має получення з варшавським поїздом зійшов з торів між стаціями Чуднів і Романів і впав з високого насипу. Жертви в людях значні. Підраховано більш 200 людей забитих і багато ранених. Згинула також служба на машині, а саме паляч і машиніст.

Причиною катастрофи було розібрання шин, зроблене, як думають, українськими партизанами. В поїзді їхали совітські дипльомати.

Нова данина.

В Київі наложили большевики на людність по 5 фунтів хліба на особу в користь робітників Донецького басейну. (Рпр.)

Процес соціялістів.

В Харкові розпочався процес проти 26 меншевиків і с-ерів, обжалованих за орґанізовання підпольних стоваришень, змагаючих до скинення большевицької влади (Рпр.)

Арешт представників Латвії в Харкові.

Як доносять з Риги, совітська влада арештувала з невідомих причин латишську реевакуаційну комісію, яка мала виїхати відтам ще 1. липня. Задержано також останній транспорт латишських збігців, що мав виїхати з Харкова. На запит латишського уряду в цій справі комісаріят для заграничних справ не дав ніякої відповіди.

Радянська Україна і Німеччина.

Київська пресова аґенція доносить урядово, що усі труднощі, які стрічала делеґація „українського" совітського уряду, при розтягненню Рапальського договору і на совітську Україну, усунуто і кінець-кінців прийшло з німецьким урядом до дефінітивного порозуміння. Підписання німецько-українського договору послідує після 15. липня ц. р.

Радянська Україна і Туреччина.

„Ікдам" довідується, що в Харкові відбулось святочне підписання договору радянської України з Анґорою. При цій нагоді виголосили промови анґорський посол Риза-Нужи бей і представник українського совнаркому Раковський.

Радянська Україна і Польща.

Як доносить польська преса з Харкова, поміж польською репатріяційною делеґацією і харківською українською делеґацією повстав не-

давно конфлікт наслідком того, що до транспорту не прилучено польських закладників Конфлікт закінчився тим, що совітська українська делеґація устроїла в Харкові мітінґ, на якім большевицькі бесідники виступали проти Польщі та її уряду і радили репатріянтам не вертати до Польщі.

В числі бесідників мали виступати й урядовці сов. делеґації і наркомісаріяту для закордонних справ. З цього приводу уповноважений Польщі вислав до комісаріяту для закордонних справ ноту з протестом, в якій домагається слідства та покарання виновників.

Міст на Збручи признаний радянській Україні.

Польські часописи пишуть, що спеціяльна польсько-совітська гранична комісія в минулім тижни признала міст на Збручи в Підволочиськах радянській Україні. Досі належав цей міст по половині до обох сторін, які були відділені від себе кільчастим дротом. Большевицькі сторожі находяться тепер на західнім березі Збруча перед мостом. З цього приводу польська преса не скриває свойого невдоволення.

Обезпечайте негайно від огню ЗБОЖЕ і ПАШУ лише в Тов. вз. обезпечень „ДНІСТЕР“, бо біда не спить І. 1—3

Французька преса про Східну Галичину.

Найпростійша і найсправедливійша розвязка галицької справи — Акт обжалування проти Ст. Федака і тов.

Париж, 7. липня 1922.

„Revue Internationale“ з 10. VI. містить отсю статтю під написом: „Питання Східної Галичини“:

„Східна Галичина се з давен давна українська земля, яка до кінця XIV. віку була самостійною державою. Підбита в тім часі Польщею, вона була, після розбору сеї, прилучена до Австрії. По упадку тої останньої, Українці, що творять там подавляючу більшість, привернули колишню самостійну державу. Польща виступила війною проти таким способом здійсненого права самовизначення народів. Два предложення Мирової Конференції відносно перемиря воюючих сторін остали без успіху. Після девятимісячної війни Польща зайняла більшу частину краю, і тоді Мирова Конференція дала Польщі мандат на військову окупацію, застерігаючи одначе для населення виконання права самовизначення. На основі сен-жерменського договору (арт. 91) суверенність над Східною Галичиною належить до головних держав Антанти.

Східна Галичина була в 1914 р. частиною австрійської території. Її поверхня (55.300 км²) є більша від Швайцарії, Голяндії або Данії. Се країна богата лісами (1,450.000 г.), нафтою, сіллю,.. і має обильні засоби поживи. Її населення на основі урядової австрійської статистики з 1910 р. переведеної в користь Поляків, досягає 5,450.000 мешканців, з чого 64 прц. Українців, 23 прц. Поляків і 12 прц. Жидів.

Східну Галичину лучать з територією давної Росії, а передовсім з Україною, колись російською, нерозривні звязки:

а) положення ґеоґрафічне, тому, що головна її ріка Дністер вливається до Чорного моря, Східна Галичина є частиною того самого водного басену;

б) положення економічне: прилучення Східної Галичини до території колишньої Росії дає їй вигляди корисного економічного розвою, між тим коли який небудь звязок Галичини з Польщею обнизив би її до рівня кольонії, визискуваної Поляками;

в) релігія: греко-католицький обряд зверхніми обрядами зближений до православя;

д) вкінці лучать Галичину з давною російською Україною звязки крови: і одна і друга заселені тим самим українським народом.

Тому то полишення Східної Галичини при Польщі рівналося би даремній боротьбі з правами природи.

Опираючися на наведені арґументи, большевицька аґітація змагає до прилучення Східної Галичини до України, користуючися для своїх цілей українським національним рухом в Галичині.

Крім вже наведених арґументів, вона уживає ще слідуючих:

Мимо большевицького режіму на російській Україні українське життя робить що раз то більші поступи; українське шкільництво є там в повнім розвиті, вкінці найсильнійший арґумент: селяне поширили свою земельну посілість. Навпаки в Галичині під польським режімом українські школи слабо розвиваються, українська молодіж позбавлена від трьох років доступу до університетських студій, добродійні товариства заборонені, а цілий край залитий польськими кольоністами, що грозить трьом міліонам автохтонного селянського населення економічною катастрофою. Сі арґументи не є зрештою безосновними: порівнання національних відносин в Галичині і в російській Україні є тим більше знаменне, коли взяти під увагу, що Галичина ще недавно була піємонтом українського національного і політичного руху, та що се якраз вона витворила в російській Україні сю політичну силу, яка довела до зорґанізовання самостійної України.

Українське населення буде опиратися всіми способами якому небудь звязкови з Польщею: воно відкине рівнож і другу розвязку, предкладану большевиками, осуджуючи вповні комуністичний режім.

Третьою розвязкою галицького питання, одиноко можливою в сучасних обставинах і відповідаючою волі населення є утворення самостійної, невтральної галицької держави. Лише утворення самостійної держави може запевнити зовнішній і внутрішній мир сього краю.

Внутрішній мир: Український нарід готов в інтересі національної згоди, зречися свого, виключного права управи краєм і годиться признати національним меншостям, польській і жидівській рівні права, себто так, що конституція Галичини запевнювала би всім народностям краю, а саме українській більшости і меншостям польській і жидівській участь в законодатних органах і в правительстві відповідно до численної сили кождої народности.

Зовнішній мир: 1) Галичина, як невтральна держава (можна би зневтралізувати також полосу території на північ від Галичини) забезпечила би Польщу перед наступом Росії і України, а російсько-українську федерацію перед наступом Польщі. Тим чином була би перепинена польська діяльність, яка змагає до ослаблення Росії і України, а тим самим славянської сили.

2) Галичина, як самостійна держава мала би змогу причинитися своїм впливом на російську Україну до її здемократизовання і до розвитку її політичної сили. Після того Україна причиниться до відбудови Росії й до закріплення мира на сході Европи і в Азії“.

L' Ere Nouvelle“ з 2. VII. подає отсей допис: „На днях доручено акт обжалування українському студентови Степанови Федакови, обжалованому за справу атентату на начальника польської держави Пілсудского. Рівночасно доручено акт обжалування 12 иншим українським студентам, обжалованим за державну зраду проти Польщі; пятьох з поміж них обжаловано також о співучасть в атентаті. Обжалований Федак виконав атентат, про який мова, 25. вересня 1921, щоби запротестувати проти надужить польського режіму, під яким остає українське населення Східної Галичини від трьох літ. Обжалування галицьких горожан о державну зраду, яку карний закон карає смертю, доповнює польський режім. З огляду на те, що Галичина не є частиною Польщі, а остає лише під часовою польською військовою обсадою, її уроженці не можуть допуститися зради польської держави, якої не є горожанами. Сей процес відбудеться з початком осени“.

За девізію версайльського договору.

В однім з останніх чисел великого англійського щоденника „Daily Express“, а саме з дня 11 ц. м. надрукована передова політична стаття, яка обговорює версайльський договір та витворену ним в Европі ситуацію. Інтересна вона іще більше тим, що появилася в напів консерватнім органі, а власне англійські консервативні та центрові круги являються горячими речниками тісного союза з Францією. Подаємо її в перекладі:

На наших очах сточується Німеччина в економічну руїну, в яку впали уже Австрія і Польща. Одначе великі народи не умирають, як се мається справа з поодинокими людьми. Нова Німеччина повстане з руїн давної. Першим кроком цеї народжуючоїся Німеччини буде справа ревізії версайльського дого-

ОСИП МАКОВЕЙ.

МУХОЛАП.

В околиці села К. над Дністром появився незнакомий нікому чоловік, настільки неосторожний чи байдужий на всі прикази власти, що не зголосився в поліції, тільки так ходив собі свобідно, як за давніх добрих часів. Першу вістку про нього принесла Парася, слуга команданта постерунку державної поліції, пана Вілька; вона наперед пані Вільковій, а потім і самому Вількови оповіла свою стрічу.

— Іду я — каже — собі попід ліс, дивлюся, аж там якийсь пан із сивою бородою, в окулярах, кидає мішком понад бодяки і ловить мухи чи щось таке. Стала я за корчиком і дивлюся, що він буде далі робити А він сідає на землю і починає порпати, копати, щось виймає, щось ховає... Здається, чоловік не при розумі. Я обійшла його здалека; краще не сходитися з таким мухолапом.

Звіт Парасі не був докладний. Пан Вільк хотів ще знати, що той незнакомий закопував чи викопував, кому він давав знаки тою фаною чи тим мішком, чи се хто міг бачити, — Парася аж напудилася від тих допитів, але не могла нічого більше сказати. Командант, дбалий о спокій околиці, повіреної його опіці прикликав зараз свого поліцая, Францішка Свідра, і приказав йому негайно найти мухолапа і привести його на поліцію.

Заки те все сталося, берегом Дністра понад водою ходив вояк цлового баталіону, Войтек Ржепа, котрий мав пильнувати границі, щоби хто з Буковини не перевозив Дністром горівки у Східну Малопольщу. Так цей Войтек побачив на кручі Дністра дивне диво: якийсь сивий пан, в окулярах, махав білим мішечком на патичку — і то в сторону Буковини: раз, другий раз, третій раз, потім заглянув у мішок, витяг з кишені фляшку, усів на землю — і не знати, що далі робив, бо з низу не було видко. Войтек Ржепа розумів свою службу, і хоч як не хотілося йому лізти на стрімку стінку берега, обовязок наказував йому придивитися цьому підозрілому панкови з близька. Нема сумніву: се вимахування хоругвкою в сторону Буковини мало своє значіння, — він давав знак пачкарям по другім боці, щоби о третій годині по півночі бралися до роботи.

Мухолап сидів на камені і затроював спіртом якогось мотиля, коли Ржепа станув коло нього і промовив грізно: — Що ви тут робите?

— Чи не бачите? — відповів мухолап.

— Се румунська горівка, що коло вас стоїть?

— Не знаю. Спробуйте!

Ржепа підніс фляшку до сонця, взяв трохи на язик і прицмокнув.

— Ви звідки маєте сю горівку?

— Купив.

Мухолап сховав спокійно мотиля у коробку і видивився на вояка трохи здивовано, трохи з цікавістю.

— Хто ви є? — допитував вояк далі.

— Професор краківського університету.

— Говоріть се комусь дурній шому, а не мені.

— Як найду, то скажу.

Ржепа не похопився на відповіди, лише питався дальше: — Чого ви махали три рази фаною в сторону Румунії?

— Бо треба було.

— Ну, то я вас арештую

Мухолап не противився.

В ту хвилину, мов покликаний, надійшов скоренько поліцай Свідер. Ржепа оповів йому все, що бачив, — і оба тішилися дуже, що зловили такого непевного гостя.

Ржепа остався над Дністром, а Свідер не церемонився довго з незнайомим, тільки казав йому йти поперед себе.

— Скорше, скорше, бо я не маю часу. Я вже й так набігався за вами, як пес.

— Чи я вам казав? боронився мухолап.

— Ви не жартуйте зі мною, — відповів поліцай твердо, — бо я жартів не знаю.

Мухолап замовк.

По подвірю станиці поліції ходила Парася. Як побачила мухолапа, зараз побігла до Вількової: — Іде, йде, той самий, що я його бачила під лісом.

Вількова вибігла на ґанок, подивитися як на диво. В селі було страшно скучно жити, тому всяка новинка займала її.

Надійшов мухолап, а за ним поліцай, оба спочені, бо жара пекла. Вількова здержала поліцая.

— Муж спить по обіді, зачекайте! Ідіть до кухні, пообідайте! Сей пан чей не втече.

— Нехай спробує, то я його кулькою дожену — погрозив Свідер, поцілував Вількову смачно в руку усміхнувся, моргнув до неї і пішов у кухню.

Вількова пішла за ним, але по хвилині вийшла знову на ґанок, бо дуже кортіло її побалакати з мухолапом. Той сидів на лавочці, обтирав цілу голову хустиною, потім чистив окуляри і віддихав тяжко, — видко, втомився. Виглядав дуже нещасливо: одітий звичайно, як на дорогу, запорошений, з торбою на плечах, бляшаною коробкою з переду і другою торбою з боку, — палиця і сітка на комахи стояли сперті об стіну.

Вількова почала розмову: — Ви приїхали сюди з Кракова?

— Так.

— За чим?

— Ах. знаєте, тут у вас є пре-

вору, це значить справа можливости життя. Договір мусить бути змінений, не з огляду на Німеччину, а з огляду на цілий світ. Той договір являється млинським каменем, завішеним на шиї Европи. Коли союзники не будуть ділати самі, Німеччина потопче договір, через неплачення, на яке не буде способу. Це не сміє наступити. Версайльський договір являється в дійсности компромісом між двома ріжними між собою, основними поглядами, а саме між нашим переважно економічним і французьким, переважно політичним. Англія кладе справу зруйнованих торговельних ринків Европи понад справу відшкодовань та границь. Франція шукає ще більше, як за відшкодованням, за забезпеченням проти відплати. Вона хоче зробити Німеччину неспосібною на все до повторення 1914 року. Версайльський договір являється компромісом, який не вдоволив нікого. Він отворив пропасть між Англією і Францією. Одначе наш економічний і французький політичний інтерес може погодитися зі собою. Державні мужі з р. 1919. працювали на потемки, вони не могли передбачити, якою буде повоєнна Европа. Сьогодня, ми це знаємо, і ми в можности уложити інший договір, який може витримати вся Німеччина. Вона в силі заплатити, одначе муситься полишити їй можливість життя і праці — та надію. Коли ми осягнемо наші економічні цілі, ми не потребуємо ставати на перепоні політичним цілям Франції. Деякі французькі державні мужі уважають, що Франція буде так довго в небезпеці, доки Німеччина не розібється на пруську, баварську, надренську републики. Ми не маємо ніщо проти цього, як що тільки воно могло би бути згідним з загальним добром та миром. Наші ріжниці з Францією можуть бути полагоджені тільки в новім договорі, який ніяк не зможе вдоволити Німеччини, але лишить їй можливість до життя. Цей договір може бути зроблений в однім тільки місці. З усіх міжнародніх конференцій, які відбулися після війни, одна тільки мала успіх, а саме вашінґтонська, що вляла нову надію в людство. Не в Льондоні, Парижі, Римі, але в чистій, свіжій атмосфері Америки ми можемо придумати новий, можливий, мировий договір. Надіємося, що по виборах в листопаді президент Гардінґ запросить держави, які підписали версайльський мир, до Вашінґтону, щоби його там перемінити і зробити нову спробу. Секретар Юз в першім зараз дні конференції у Вашінґтоні впровадив нову дипльоматію. Він висвітлив усі свої карти на стіл. Через свою мужність і відвагу він осягнув великий успіх. Нехайже спробує ще раз в цій ще значно важнійшій справі. В імя людства, нашої загроженої цивілізації, як і свого власного добра, нехай відізветься до нас усіх Америка.

Рекляму до календарів і ґазет українських і чужих, — краєвих і заграничних полагоджує найкориснійше

М. Матвійчук,

XII **у Львові, вул. В. Поля 1.** 1-3

На Криму.

Страхіття голоду.

Одна з московських ґазет оголошує лист відомого письменника М. Волошина з Теодозії, адресований до В. Вересаєва. З цього листа виймаємо деякі місця, що ілюструють теперішне положення на Криму.

„Положення Криму — пише автор листа — катастрофальне. На вулицях картини міст з XIV. віку, під час чорної смерти і голоду. По тротуарах повзають голодуючі і стогнуть... Трупоїдство було спершу мітом. Опісляж стало дійсністю. Ковбаса і студенець з людського мяса сконстатовані на базарі. Сконстатовано також пірвання трупів на ковбасу. Одного тільки дня і в однім селі Мал. Таракта зареєстровано 10 випадків дітовбивства „на котлети“ і 4 самосуди над людоїдами. Того самого дня в Старім Криму найдено в кітлі пів дитини, печеної на огні...

„Кождого тижня робимо такий поступ в области страхіть, що найбільша фантазія не може остати по заду. Тепер ми в періоді вбивств матерями своїх дітей. Подаю безсумнівні факти. На днях з діточого шпиталя завізвано лікаря для експертизи соленого мяса. Це був 9-літний хлопець. При вбивстві був молодший син. Мати відповідала: „Щож йому з голоду здохнути, чи що? Я його вродила — я й зїла!“ Д-р К. в Старім Криму, переводячи експертизу цілої бочки, сконстатував мясо пяти дітей ріжного росту, в тім одного ґімназиста. В Судакськім районі за місяць запротоколовано 61 дітовбивств, в Ст. Криму 35. Міліції вдалося відкрити ледви 10 проц. випадків.

„Людоїдство розпочалося у циган, опісля обхопило всю татарщину, тепер появилось на селах і є докази, що появляється і в інтелігенції.

Червоний терор.

Московська преса доносить, що кримська чрезвичайка відкрила новий „заговір“, який мав на меті повалення большевицької влади на Криму. На чолі цієї організації мав стояти полковник Боженко, що скривався під іменем Гороховського.

В звязку з цим арештовано і розстріляно: полк. Сорокина, прив. доцента Пушкарева, полк. Шишкіна, офіцерів Барикінського і Миколаїва та кількох священиків, обжалованих о участь в заговорі та зносини з білими партизанами.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Під „суверенним“ обухом.

Від о. Софрона Левицького, пароха в Більчу зол. пов. Борщів, одержуємо слідуюче письмо, як вимовний фрагмент нашого лихоліття:

Ідучи за покликом Головного Комітету допомоги голодуючим братам нашим на Україні і порученням Ординаріятів всіх трьох гр. кат. епархій, оголосив я своїм парохіянам у Зелені свята по проповіди в церкві, збірку в грошах і натураліях на запомогу вигибаючим з голоду мешканцям цвитучої колись України. В своїй промові звернув я увагу своїх парохіян на повні розпуки голоси наших закордонних братів, які доходять до нас майже що дня з просьбою о милостиню. Поклики ті — сказав я — спонукали уже до запомогової акції Америку та инші західні держави, то тим більше повинні заставити нас братів по крови і народности до скорих і видатних жертв для них, щоб не впав колись на нас осуд історії і проклін вигибаючих братів наших, колиб ми, в такій тяжкій для них хвилі, оказалися твердосердними і байдужними на їх недолю. В цілій промові не згадав я ні словом про Поляків, раз тому, що про їхнє становище до сеї справи не мав я ніяких певних даних, а по друге, що до західних держав, які думають про усунення голодової катастрофи на Україні, вчисляв я в своїм українськім оптимізмі і наших архикатолицьких сусідів.

Та з немалим счудованням одержав я від місцевої польонії брутальне, повне злобних інвектив і напастей письмо, що вимовно свідчить про рівень інтелігенції і моралі його авторів. В письмі тім відкликаються панове до якихсь суверенних прав, які їм в нашім краю належаться, опертих — як висказуються — „na podstawie nieprzebłaganych faktów historycznych“. Домородними тими суверенами є приватні офіціялісти дібр князя Павла Сапіги, які в часі його неприсутности мають видно багато свобідного часу на уґовання своїх суверенних прав і писання універсалів не конче згідливих вправді з правилами стилістики, правописи, але за то кріпких в своїй сути і вислові, писаних, як слідує суверенам: svaviter in modo, fortiter in re“. До участи в своїх суверенних правах, допустили вони ще інжінера Горнунґа і управителя школи Волод. Крижановского, нащадка згадуваної у нас колись з пошаною, української міщанської родини з Бучача.

Письмо це подаю до публичного відома як зразок нахабности тих кругів сусідської суспільности, серед яких приходиться українському духовенству в нинішних часах жити і свої станові і народні обовязки сповняти.

Wielebny Księże dziekanie!

Imieniem miejscowej Polonii zwracamy się do ks. Dziekana w następującej sprawie:

Wyzywanie z ambony narodowości polskiej od wrogów jak to miało miejsce z okazji Zielonych Swiąt i zbiórki na zakordonnych bohaterów, którzy Wam w tak dzielny sposób pomagali nas rabować i okradać, obraża w pierwszej linji nasze narodowe uczucia, sieje bezrozumną waśń i podburza ludność miejscową, a wreszcie obniża najwy-

---

красна фльора і фавна — і я хотів побачити.

Вількова счудувалася: — Прекрасна Фльора і Фавна — тут у нас? Вони тут мешкають?

Мухолап видивився на Вількову і відповів спокійно: — Се не є ніякі люди, тільки цілий світ ростинний і звіринний. Маєте тут у своїх краях Дністрових предивні рідкі ростини, мотилі, ящірки, вужі Ескуляпа... От як би хто мені одного такого вужа найшов, я заплатив би. Мабуть їх тут уже мало.

— А коло Кракова їх нема? — дивувалась пані Вількова. — Адже я вчилася, що під Вавелем в печері є навіть страшний смок.

— Був колись; — відповів мухолап — тепер його потомки розлізлися по кресах і напастують спокійних людей.

Вільковій прийшли на думку слова Парасі, що той мухолап не при розумі — і вона вступилася в двері, щоби на всякий случай можна скоро сховатися. Але як жінка поліная, вважала своїм обовязком пильнувати його так довго, поки Свідер пообідає і муж виспиться.

Мухолап виняв з кишені якусь закуску і почав їсти. Тимчасом з комнати роздався грімкий голос команданта Вілька: — Карольцю! — Се він кликав жінку.

Карольця вбігла до кімнати, побула там хвилинку, потім покликала Свідра з кухні і обоє попросили мухолапа до канцелярії разом зі всіми його торбами і приладами. Почалося слідство, при котрім крім Свідра була й Карольця, бо на селі скучно жити, а тут траплялася новина.

— Леґітимація! Абсолютно! — гукнув зараз при вході товстий Вільк.

Мухолап подав і ждав скромно коло дверей, — ніхто не попросив його сідати. Вільк дивився на леґітимацію і на Мухолапа, оглядав печатки, надумувався — і вкінці рішив: — То може бути правдива леґітимація, абсолютно, а може бути й підроблена. Знаємося на таких штучках. Тут мені в околиці крутяться всякі большевики й Українці — і кождий має якусь леґітимацію з печатками. А я відповідаю за спокій, — абсолютно! Чому ви не зголосилися в старостві і в повітовій команді поліції і в мене?

— Бо мені було не по дорозі.

— Не по до-ро зі — повторив Вільк з глумом. — Свідер, зробіть ревізію!

Свідер зняв з професора велику бляшану коробку і з замахом висипав з неї на ліжко Вілька все, що в ній було. Там були три золотисті ящірки з синявими головками, один вуж і дві веретільниці. Ящірки зараз збігли з ліжка на поміст, а вуж і веретільниці порозлазилися по ліжку і шукали дороги на землю.

— Ґавт! — скричала пані Карольця і кинулася до дверей. Пан Вільк відскочив також від ліжка, а Свідер перший був у сінях. На крик надбігла й Парася і счинила з панею переполох, як би не знати, що сталося. — Вужі, гадюки в хаті! А деж ми будемо спати?!

— Не бійтеся! — успокоювся їх професор. — Се дуже невинні сотворіння. Чи можу собі їх забрати?

— Алеж забирайте собі до чорта то гадє! Абсолютно! — скрикнув люто пан Вільк. — Ще мені того не доставало в хаті! Чому ви не сказали, що маєте в коробці?

— Ну, як ревізія то ревізія! — Ви мене не питали — боронився професор і сховав обі веретільниці знов у коробку.

Вуж тимчасом і ящірки залізли під ліжко пана Вілька. Професор поклався на поміст, заглядав під ліжко, казав собі подати палицю, шукав нею утікачів — ніщо не помогло. Потім сам відсунув ліжко від стіни. — було пусто.

— Або залізли в ті діри коло стіни, або є в ліжку; — вияснював він пригоду спокійно — шкода мені того вужа, се був прекрасний екземпляр.

Тимчасом пан Вільк падькав також: „Деж я буду спати?!“ А його жінка і Парася і Свідер вибігли на подвіря і все дивилися під ноги, чи не лізе за ними „гадє“.

— Я казала пані — говорила Парася — що то якийсь непевний чоловік. На що йому сі гадюки здалися? І не боїться! В руки бере! Чарівник!

Пан Вільк зрікся великодушно дальшої ревізії у мухолапа, бо важнійша була тепер ревізія його власного ліжка, вийшов на подвіря і видав приказ:

— Свідер! Тут в селі є жид Гольдер, що приїхав за телятами. Найдіть його абсолютно і на його возі поїдете з тим паном до міста. Там передайте його панови комісареви, нехай собі з ним робить, що хоче! Абсолютно! Чого я маю морочити собі голову? А будьте осторожні бо може то є правдивий професор, то готов нам наварити пива. Розумієте?

Їзда до міста на возі з телятами не була така прикра, як мухолап боявся, бо він за той час успів Свідра навчити, що ся наддністрянська околиця своєю фльорою і фавною подібна до чорноморської і середземноморської; тут є мотиль Saturnia Pyri, тут є квіти Cypripedium calceolus, Pulsatilla pratensis Amygdallus, Iris aphylla такий самий, як на Сицилії, Adonis, акації — Ґледичії, славна Ephedra dystychia — останок допотопної ростинности, чудові ящірки, суслики... Дещо з того показував професор по дорозі.

Треба признати, що жандарм Свідер при сій лекції лише раз задрімав і то на малесеньку хвили-

...ї в її очах етичний авторитет самого ks. Декана.

Не будемо вистрашати на вказування як дуже обіжає його гідність такого роду зацітрення словесне.

Помимо тих прав суверенних, яке ся нам в цім краю з числі незбиваних таких історичних належить ius cuiquem... mihi будучи однак в повнім і слушнім переконанню, що на кождий випадок маємо хиба право до спокійного обок Вас співжиття, уважаючи надто, що кожда противна діяльність винна бути в інтересі обопільного добра через само суспільство ціна, взиваємо як найкатегорично заніхання до вчасних вер... агандиз, з тим, що якби щось подібне ще раз мало ся повторити звернемо наше зажалення вprost до одповідних властей світських і духовних з жаданням належитого задосьтуч...

Z poważaniem: Ludwik Romanowski, Banatowski, Lityński, inż. Józef Hornung, Wł. Żurowski, Motyl, Włodzimierz Krzyżanowski.

Вкінци додає о. Левицький, що 4 і пів сотнара зібраного на голодуючих збіжа сконфіскувала місцева поліція, мабуть також на бажання сусідських „суверенів". Уратованих 15 тисяч мп. готівкою відіслано на шадничу книжочку „Дністра" у Львові.

П. Т.

Передплатників в Чехословаччині

просимо скористати передплату за „Гром. Вістник" в Банку Чеських Легіонів в Празі, а саме Видавничої Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити карткою.

4 **Адміністрація**

З польських справ

Є й такі, що не хочуть бути міністрами.

Міністри з кабінету Слівіньского — зак. справ Каменьскі і мін. залізниць Мариновскі, яким Корфанти запропонував теки, відмовили їх приняття. Як ходять чутки, відмовили своєї співпраці з Корфантим — Новак, Панек і Хлямтач.

„Портрет" ендецького кондотієра.

„Курієр Львовскі" поміщує в свойому фейлетоні ряд характеристичних очеркнень індівідуальности новодесигнованого польського премєра Корфантого, з яких довідуємося, між иншим, таке: зверхній вигляд Корфантого викликає враження чогось посередного поміж актором з провінціональної шміри, а власником ресторану отвореного для гостей до пізної ночі. Враження непривабливе. Не має інтеллєктуальних умов на провідника партії а тим менче на державного мужа. Маємо добре в тямці, як то Корфанти, національний радикал, погодився, дав себе „переконати" свойому смертельному ворогови, центровцеви, угодовцеви Напєральскому. Ендеції треба було ризиканта і тому вона вибрала собі Корфантого".

„До працюючого народу міст і сіл".

Центральний Комітет П. П. С. видав відозву такого змісту: „Реакція провокує народ. Корфанти має утворити кабінет. Корфанти має бути з волі капіталістів і обшарників сильним пястуком на робітничий і селянський рух. Корфанти має перепровадити вибори в користь капіталістів. Корфанти має зробити з уряду партійне знаряддє ендеції. Падеревскі або Тромпчиньскі має стати начальником держави. Позір робітники і селяне! Положенне грізне! Стійте на сторожі демократичної республики! Хай могучий протест залунає усюди. Партія сторожить і дасть відповідні вказівки".

Становище К. П. К.

Доля Корфантого узалежнена від рішення польського Клюбу Праці Конституційної, який поставив Корфантому умову узгіднення його програми зі становищем Пілсудского.

В погоні за ще одним „премієром".

Варшавські політичні круги мають знов клопіт з пошукуванням кандидата на ще одного премієра. Супроти безвиглядности кандидатури Корфантого, увага звернена на Кухажевского і Хлямтача.

Ґенеральний страйк.

Дня 17. ц. м. відбулася нарада начальної ради П. П. С. і Президії Професійних Союзів, на якій вирішено завізвати польське робітництво до ґенерального страйку на знак протесту проти уряду Корфантого.

Перегляд військ на Сході.

Шеф польського ґенерального штабу ґен. Сікорскі виїхав на інспекцію польських військ, що стоять на східній границі. (ПАТ.).

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10, вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Совітська Росія.

Німецька морська делеґація в Москві.

Як подає „Накануне", до Москви прибула німецька морська делеґація з капітаном Льоманом на чолі.

Маневри червоної фльоти.

Совіти повідомили фінляндський уряд через його представника в Москві, що сього літа відбудуться в фінськім заливі маневри совітської фльоти при участи воєнних кораблів „Севастополь" і „Петропавловск". (Рпр.)

Терор.

По офіціяльним даним з Москви, залізнодорожними трибуналами розстріляно в 1921 р. 1.759 осіб.

Домбаль почетним членом Петроградського совдепу.

Петроградський совдеп імечував засудженого на 6 літ тюрми польського комуніста Домбаля почетним членом президії совдепу.

Процес проти Естонців.

Дня 10. липня розпочався в Петрограді процес проти 10 арештованих большевиками естонських горожан. (Рпр.)

Нова Чека.

З Москви доносять, що на Дону большевики створили „чрезвичайну комісію по боротьбі з холерою".

Проф. Фарстер в Москві.

До Москви прибув аеропляном відомий берлінський невропатольоґ проф. Фарстер. Він останеться при Леніні 6 місяців, які оба переведуть за Москвою.

В обороні церкви.

В звязку із смертним засудом большевиків на митрополита Веняміна, епископа Венедикта, архимандрита Сергія і професорів Огнева і Новицкого, робітники всіх петроградських і кронштадських фабрих застрайкували дня 8. липня. В тім дни устроювано всюди мітінґи, на яких домагалися робітники міни засуду (Рпр.)

Повстання в Туркестані.

„Руль" довідується, що в Туркестані поширюється повстання магометанської людности. Ташкент і Самарканд находяться в руках повстанців.

Совітська преса твердить, що червоні війська віднесли побіду над повстанцями в Бухарі і Туркестані.

Арешти монархістів.

„Голос Росії" пише, що большевики наслідком скріплення монархістичних настроїв в Росії розпочали знов переслідувати монархістів. В звязку з тим в Петрограді переведено цілий ряд арештів. Між арештованими находяться: б. міністр двору ген. Б. В. гр. Фредерикс, полк. Наришкін, Іванов, Завалишин, Навалдов, Успеньский і ин. Всі вони обжаловані за зносини із російськими закордонними монархістичними організаціями і з царицею Марією Фйодоровною.

Ограблення державного банку.

До Риги наспіла звістка з Петрограду про ограблення совітського державного банку.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Конференція в Газі.

Гаґська конференція розбита?

„Н. фр. Пр." доносить з Гаги, що конференція вже розбита. Совіти і західні держави приписують собі взаїмно вину неповодження комісії. Совітські представники вважають, що причиною невдачі було відмовлення їм кредитів, західні держави подають знов як причину, що совіти не хотіли признати довгів і згодитися на уступки в справі приватної власности.

Західні держави виготовлять кінцевий протокол, де буде зазначено, що неповодження нарад є вислідом становища Росії.

Красін мав в останній хвилі одержати з Москви нові інструкції. Заключають вони, здається, нові концесії, головно в справі залізниць. Не припускають одначе, щоб це мало якийнебудь вплив на справи конференції.

Ліквідація конференції?

ПАТ. доносить з Гаги, що переводиться там ліквідація конференції. Засідання кредитової підкомісії буде, здається, останнім засіданням, в якім візьмуть участь совіти.

Льойд Джордж заперечує.

Відповідаючи в палаті громад на поставлене питання, відповів Льойд Джордж, що не має до тепер офіціяльного повідомлення про зірвання гаґської конференції. Є фактом, що конференція станула на мертвій точці. Льойд Джордж сподіється, що ще перед феріями могтиме поінформувати палату про вислід конференції.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

ночку, за що в нагороду дозволив професорови злізти з воза і зірвати чудовий горицвіт (Adonis), котрого він забажав, як дитина.

На поліції в місті відбулося все далеко гладше, як у селі. Тут передовсім був поліцай з Познанщини, з німецької школи, і той просив професора сідати, поки надійде начальник. Начальник, пан Казимир Корнфельд, котрий уже післав просьбу о зміну свого прізвища на Корнєвіч, бо його наречена не хотіла за Корнфельда вийти замуж, показався чоловіком майже світовим. Увійшовши в канцелярію, він мовчки приняв від Свідра записку Вілька, а від професора його леґітимацію; не сказавши слова, сів за стіл, закурив папіроску і задумався над леґітимацією кілька хвилин; потім помалу і поважно спитав професора: — Умієте читати і писати?

— Умію! — відповів професор з радістю.

По сій відповіди Корнєвіч знову задумався глибоко. Його служба наказувала йому не вірити нікому, але бували випадки, що не повірити було небезпечно — і се вимагало докладної розваги. Вкінці Корнєвіч встав з крісла, подивився ще раз на фотоґрафію в леґітимації і на професора і спитався: — Чи маєте тут кого знайомого в місті, хто потвердив би ідентичність особи?

— Може й найдеться — відповів професор. — Хто вчився у краківськім університеті, той повинен мене знати. Може є який лікар?

Корнєвіч заглянув у якийсь зошит: — Доктора Смолинського знаєте?

— Знаю.

Корнєвіч післав за Смолинським і знову задумався.

Лікар Смолинський не був добре записаний в поліції, — се був Українець, котрий сидів місяць в арешті і котрому не можна було доказати, за що він сидів, — так він зовсім не втішився, коли його покликали на поліцію. Є такі уряди, до котрих і ангел, не йшов би радо, а не то чоловік з первородним гріхом, що є Українцем.

На щастя, відвідини в поліції скінчилися зовсім нешкідливо і навіть весело. Смолинський вступив у двері і счудувався:

— Пане професор, і ви тут?!

— Еге! і я тут, для студій подільської фавни і фльори... Найшов тут потомків підвавельського смока...

Давні знайомі аж поцілувалися на радощах, а пан Корнєвіч побачив у тім поцілунку потвердження ідентичности особи професора, дав йому дозвіл ходити по всіх ярах і вертепах і на прощання подав навіть руку.

Лікар запросив професора до себе в гості.

Дописи з краю.

Калущина.

Скрутне положення кооператив.

Є в нас кредитова інституція „Хлопський Союз", що перед війною належала до найміцнійших кредитових стоваришень і має прекрасну реальність в середмістю. Нині ся інституція поділяє долю инших того рода кооператив і постепенно нидіє. Громадянство занепокоєне її упадком, вибрало на послідних загальних зборах нову дирекцію. Одначе і нова дирекція ніщо не вдіяла і не вспіла ні на дрібку оживити товариства. Дирекція є безпомічна з огляду на брак готівки. Вправді на загальних зборах порішено піднести уділ на тисяч марок, однак рішення це остало на папери, бо не то що звичайні члени, але навіть члени Надзірної Комісії не вважали за вказане доповнити уділи.

Повітова Спілка Торговельна, яка колись мала дозвіл на гуртову продажу соли, нині під вселаскавою владою наших добрих сусідів

мусить боротися з великими перепонами зі сторони всесильних „приятелів“, аби дістати дозвіл принаймні на дрібну продажу. Не до вподоби воно панам скарбовцям, що спілка подала прохання о дозвіл на українській мові, хоч виразно „пани“ казали писати по польськи, бо инакше дозволу не буде.

Не маючи ніякої підстави до відмови, хоч не хоч мусіли дозволити. Але наші благородні сусіди не в тімя биті. Пригадали собі і нам, що ми прецінь є горожанами польської держави. За мало є, що платимо податки. Мусимо показати, що ми патріотично по польськи настроєні. Тому без обиняків заявили, що дозвіл видадуть нам, як що зложимо на „Skarb Narodowy“ 20 корон в золоті.

Дирекція Спілки опинилася в доволі скрутному положенню. З одної сторони необхідно потребує соли, аби своїх сталих покупнів не стратити, з другої боїться набути чужу валюту, бо се був би каригідний вчинок, бо взагалі заборонена є торговля заграничною валютою, а закон не робить виїмку в хосен „narodowego funduszu“.

І

Томашівці повіт Калуш.

Дня 2. липня ц. р. відіграв аматорський гурток тутешньої молоді „Замрачений світ“ М. Курцеби. Виставка випала на загал добре. Набита по береги стодола свідчила, що місцеве громадянство зачинає розуміти вагу рідньої сцени і будиться зі сну, яким воно довгий час спало. Велике признання при уладженню виставки належить п. Теодорови Ковальчукови, що не жаліє своїх найкращих сил для добра громадян. *Очевидець.*

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

РІЖНІ ВІСТИ.

Французька преса про мораторію.

„Журналь де Деба“ обговорюючи справу мораторії для Німеччини пише: Велика часть німецького населення живе дійсно у важких умовинах. Однак багато Німців збогатіло після завішення оружя і має великі капітали за кордоном. Девізи, що остають в руках Німців за кордоном можна оцінити на 8—10 міліярдів марок в золоті. Яку ціль буде мати мораторія, коли позволимо Німеччині на продовження виплати? Дійде до того, що й в будучности не схочуть платити. Німці звільнені від зобовязань, зможуть вирівнати скоро фінансові недостачі і чим раз більше розвиваючися стануть грізні для сусідних держав.

Мораторію можнаб дати тоді колиб вона мала на ціли полегчення контролі та раціональне і практичне завдання, що зміряє до полегчення вплат. В кождім иншім випадку буде мораторія тільки непожаданим експериментом.

Недуга Нортклiфа.

Останні відомости про стан здоровля Нортклiфа є дуже занепокоюючі. Обезсилення постійно збільшається.

Виїзд Пеанкаре.

З Парижа доносять, що Поанкаре виїхав до Бельфорту.

Ґарантійна комісія відїхала до Парижа.

„Н. фр. Пр.“ доносить з Берліна, що ґарантійна комісія скінчила свої праці і в неділю відїхала до Парижа. Як говорять, комісія набрала переконання, що німецький уряд зміряє всіми силами ввести зарядження, що мають на ціли санацію німецьких фінансів.

Зїзд російських монархістів в Парижі.

Русспрес доносить, що в Парижі відбуваються засідання російського зїзду монархістів. Головою зїзду є А. Трепов.

Поширення анґлійсько-совітського договору.

„Накануне“ доносить, що 3. липня с. р. Анґлія підписала з большевиками договір про поширення анґлійсько-совітського договору з 1921 р. також на Канаду.

Дальші бої в Ірляндії.

Пат. доносить з Дебліна, що бої під Лимерик тревають дальше. Окруженим зі всіх сторін повстанцям грозить голодова смерть.

75 міліонів на поборювання тайних орґанізацій.

„Н. фр. Пр.“ доносить з Берліна, що коаліційні сторонництва зголосили проєкт закона, де дається міністрови фінансів повновласть виасиґнувати 75 міліонів м. нім. на ціли републики. Ті гроші має вжитися на поборювання тайних орґанізацій.

Приключення Чорногори до Югославії.

Як доносять з Парижа, Рада Амбасадорів на засіданню дня 14. ц. м. рішила прилучити Чорногору до сербсько-хорватсько-словенського королівства. Наслідком такого рішення Чоргора як самостійна держава вже не істнує.

Вбивців Ратенава ще не зловлено.

Вбивців Ратенава дотепер не зловлено. Останні сліди вказують на те, що втікли вони до полудневої Німеччини. Стверджено, що багато осіб пособлювало вбивцям і підпомагало їх грішми. В звязку з тим арештовано 12 осіб.

Ще в справі процесу ес-ерів.

Німецька преса подає, що визначні особи в Німеччині, м. и. проф. Айнштайн вислали візвання до совітів в справі процесу ес-ерів, де домагаються залишення пімсти.

Знов Денікін, Врангель і Микола.

„Матен“ доносить, що ґенерал Врангель відвідав Денікіна в Будапешті й переговорював з ним. Сі сходини мають стояти в звязи з задуманою новою протибольшевицькою виправою, на якої чолі має станути великий князь Микола. (Venkov).

Нейтралізація балтійського моря.

ПАТ. доносить з Риґи, що фінська соціял-демократична преса обговорює конечність зневтралізувати балтійське море. Преса ця є тої думки, що балтійські держави, Швеція і Росія мусять як найскорше на це рішитися.

Домагання міжсоюзної комісії в Болгарії.

Міжсоюзна комісія в Болгарії вислала до болгарського уряду ноту, де звертає ряд уваг, що до проєкту податкового закона в звязку зі сплатою відшкодовання. Комісія домагається ліпшого використання доходового податку та предкладає, щоби вжити також инші державні доходи на сплату відшкодовання.

Виїзд болгарської делеґації до Льондону.

Зі Софії доносять, що спеціяльна болгарська делеґація під проводом болгарського посла в Белгороді Теодорова, виїхала до Льондону.

Емісійний банк в Австрії.

Австрійська Національна Рада приняла оноді закон про утворення емісійного банку в Австрії.

Бунт турецького полка.

По донесенням з Атен до Льондона, один турецький полк, висланий до Анґори, збунтувався.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Конференція Л. Джорджа з Поанкаре.

Париж. (ПАТ.) Льондонський кореспондент „Пті Парізієн“ доносить, що в політичних кругах привязують велику вагу до конференції Льойда Джорджа з Поанкаре. Мабуть дійде або до повного порозуміння в усіх справах, досі неполагоджених, або будуть такі великі ріжниці, що на цьому потерпить Антанта. Круги ці заявляють, що Льойд Джордж предложить Поанкаре тойсам плян відбудови Европи, який був би предложив, коли Поанкаре був би приїхав до Ґенуї.

Бо ба в італійському парляменті.

Рим. (ПАТ.) В парляменті підчас дискусії над насильствами фашістів в Кремоні, прийшло до бурливої дискусії і нагальних сцен. З трудом удалося оминути бійку.

Літвінов пропонує спільну конференцію.

Гаґа. (ПАТ.) Літвінов звернувся до предсідателя не-російської комісії з письмом, в котрому предкладає відбути спільну конференцію предсідателів не-російської підкомісії з членами російської делеґації, щоби порозумітися щодо справ, над котрими можна би продовжати конференцію.

В Ірляндії.

Деблін (ПАТ). Робітнича партія скликає членів півд.-ірляндського парляменту, які заступають усі партії, в ціли обговорення засобів, які могли би привернути мирні відносини.

Конґрес Ліґи оборони прав людини.

Париж (ПАТ). Французька Ліґа оборони прав людини розсилає запрошення на конґрес, котрий відбудеться в червни 1923. р. м. и. обговорюватимуть на конґресі питання відповідальности за вибух війни.

Проти кабінету Де Факти.

Рим (ПАТ). В звязи з учерашньою дискусією в парляменті пишуть часописи, що кабінетови Де Факти вдалося вчера відложити умотивоване осудження його парляментом. Одначе кабінет уже засуджений. В парляменті вже лише посли правиці і кількох приклонників Джолітія схильні ухвалити кабінетови Де Факти мораторію до падолиста.

Боротьба з дорожнею в Німеччині.

Берлін. (ПАТ). Вольф. В справі нових заряджень проти дорожні заявив міністер скарбу представникам Професіонального Союза, що ще цього тижня навяже переговори з управами орґанізацій.

НОВИНКИ.

— **Конфіската** Останнє (118) число „Гром Вістника“ сконфісковано в трьох місцях статті: Рух культурно-просвітних орґанізацій Волині“.

— **Панахида по героях полтавського бою.** Дня 10. липня ц. р. заходами Спілки Студентів-Українців у Німеччині відбулася в „Brüdervereinsaal“ панахида по гетмані Мазепі і шведському королеви Карлови XII. та всіх українських та шведських лицарях, поляглих в бою під Полтавою. На панахиду зявилась майже вся українська кольонія Берліну. Проф. Дорошенко виголосив блискучу промову, в якій майстерно змалював полтавську траґедію та її наслідки для нашого народу. Далі забрав слово д р В. Сімович, котрий зазначивши величезні заслуги гетьмана Мазепи перед Україною, висловив надію, що останки великого патріота, помершого на чужині, будуть перевезені в майбутньому на батьківщину. Наприкінці співаки українського хору, якими керував славетній диріґент Кошиць, проспівали „Вічну память“ героям віддавшим своє життя за честь і незалежність України.

— **„Сумно повівають прапори“.** Під таким заголовком подає „Kurjer Lwowski“ новинку про свято прилучення частини Гор. Шлеська до Польщі, яке у Львові випало не дуже урочисто. „В уличному розговорі мовкне лопіт заледви кількох прапорів. Вчера мабуть грала музика, сьогодні буде також грати, має бути богослуження з гарним казанням і кінець. — Так кресовий город святкував велику історичну хвилину“ — з жахом нотує цей щоденник невеселі настрої Львова в день свята прилучення Гор. Шлеська.

— **На могилах героїв.** Дня 16. липня в роковини переходу Галицької Армії за Збруч — аматорський кружок з Левандівки зложив у Винниках вінок на могилах упавших борців за волю України. Промовляв голова кружка п. Берктрам, після чого хор відспівав вязанку пісень.

— **Бандитизм під Варшавою.** В околиці Варшави гуляли по лісах бандитські ватаги, що палили села, двори та вбивали людей. Недавно поліція урядила нагінку, підчас якої вивязалася крівава боротьба. Опришки замордували команданта поліції Семеніва родом із Східної Галичини і поранили кількох жандармів.

— **Бандитизм.** В повіті Городок ягайлонський, в селах Полянка і Ставчани траплялися часто бійки, авантури та напади на залізничі поїзди. Дня 13. липня тамошня поліція зарядила ревізію, при якій знайдено 47 крісів, богато муніції та холодної зброї. Арештовано 150 селян, між котрими дехто стріляв до поліції.

— **На памятник помершому на чужині.** Кружок українських студентів гірників в Пшібрамі зібрав 2874 чеських корон на будову памятника помершому товаришеві. Всім жертводавцям складається на тому місці щиру подяку. За кружок українських гірн. студ. „Каменярі“ в Пшібрамі: *І. Кварцявий, Р. Зробек.*

— **Українським студентам до відома.** Вписи на Гірничу Академію в Пшібрамі Ч. С. Р. відбудуться в днях 4—9. вересня 1922. року. До впису потрібні: свідоцтво матуральне та пас, на який в Пшібрамі дістається дозвіл на побут. — Додатковий запис на Гірничу Академію утруднений з огляду на обмежене число слухачів. — Вступного іспиту не робиться. — Близші інформації уділяє „Кружок Українських Гірн. Студ. „Каменярі“ в Пшібрамі, від 5. серпня 1922. р. — Кружок українських гірничих студ. „Каменярі“ в Пшібрамі.

— **Екразит в дрогобицькій бензинарні.** „Przegląd Poniedziałkowy“ з дня 18. липня доносить, що дрогобицька поліція викрила в тамошній бензинарні великий екразитовий набій, який мав служити для якогось терористичного акту. Розуміється, як звичайно той тижневик додумується тут якоїсь „українсько-большевицької“ акції, плянованої кровавої демонстрації і т. д.

— **„Польщення“ бувшої пруської дільниці.** Польща обнявши владу в бувшій пруській дільниці всіми силами польонізує цей край. До тепер зліквідовано майже 400 німецьких кольоній і 10 великих посілостей. Польський уряд виготовив окремий закон для знищення німецького населення. Це діється в ту пору, як у Східній Галичині той самий уряд докладає всіх зусиль на кольонізацію і спольщення нашої землі.

— **Шаляпін в Берліні.** На днях приїхав з Москви до Берліна відомий артист-співак Шаляпін.

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Світова збіжева продукція.

На північній земній півкулі розпочинаються саме жнива, що вводять нове оживлення у всі ділянки економічного життя. Не лише продуценти хлібороби, великі і малі, але й широкі кола консументів, а ще більше збіжевих торговельників сильно заінтересовані виглядами сьогорічних жнив, на яких опирають свої господарські пляни та фахові калькуляції. Певне те, що загальний урожай, який в перших весняних місяцях заповідався не конче корисно, в останнім місяци набрав зовсім гарних а навіть, як декуди, дуже гарних виглядів, так, що загалом можна надіятися цього року добрих жнив. Причинилися до цього сприятливі атмосферичні умови — багато тепла з частими опадами.

З огляду на те, що колишній шпихлір Европи, Росія з Україною переживають важку господарську крізу і через занепад своєї збіжевої продукції викликують від ряду літ в европейській консумції дефіцит, який треба покривати імпортом спова Европи, звідомлення з заморських продукційних областей заслугують і сього року на особлившу увагу. Точні інформації про продукцію пшениці годі дістати, тому, що управа землі в ріжних світових просторах зі становища кліматичних умов є ріжна. Оцінити вислід продукції можна лише із звітів про експорт і імпорт пшениці консумуючих країв. Коли взяти останніх пять мирних років за основу, то світова продукція виносить около 465 міліонів квартерів (1 кварт. = 217 і пів кг.), а посівна площа 262 і пів міліона акрів. 90 процент цьої скількости припадає на північну півкулю. Подрібно припадало на Росію 23 процент. північно-американські Зєдинені Держави 19 процент, Індії 9 процент і Францію 8 процент; менші скількости на Канаду і Італію.

Найважнійшими ринками збуту є очевидно західно-европейські держави. Пересічне запотребування пшениці і муки виносить тут 75·5 міліонів квартерів. З окрема запотребування Вел. Британії виносить 27·25, Німеччини 11·2, Бельгії 9·25, Нідерляндів 9·5, Італії 6·6 і Франції 4·1 квартерів. Инша річ, що в мирних роках не весь імпорт був консумований, бо пр. в Німеччині і Бельгії більші скількости імпортованої пшениці мелено на муку і експортовано.

Світовий експорт пшениці виносив около 80 міліонів квартерів. Участь Росії в тім експорті виносила 25 прц., Америки 15, Аргентини 14·6, Канади 14, Румунії 8, Індій 8, Австралії 0·7 і Болгарії 1·7 прц.

Через війну участь в продукції пшениці сильно змінилася, перш усього тому, що західня Европа не могла партиципувати в продукції Росії і східно европейських країв. Цей убуток виносив около 33 міліонів квартерів або 40 прц. світової продукції. Число тому таке велике, що в урожайних краях управа землі була неможлива з причини воєнних ділань.

Наслідком зменшення посівної площі в Европі та обезцінення гроша навіть в побідних державах підскочила сильно ціна пшениці. Це звернуло особлившу увагу на управу пшениці і великі простори в північній Америці та Австралії обернено під управу цього збіжа. Видко це із слідуючого зіставлення:

Посівна площа пшениці пересічно в роках 1909—1913	1915—1919	процент
1000 акрів		
Зєд. Держави 47.097	57.873	+23·00
Канада 9.945	16.379	+64·70
Аргентина 15.799	6.566	+ 4·80
Індії 25. 14	31.020	+ 6·50
Австралія 6.798	10.287	+51·00

Видатність в роках: 1909—13	1913—19	процент
Зєд. Держ. 85.836	103.862	+21·00
Канада 24.640	31.110	+29·00
Аргентина 19 668	19·437	— 1·00
Індії 43.842	40.8 8	— 7·00
Австралія 10.618	13.830	+30·00

Через війну в найважнійших пятьох пшеничних краях посівна площа побільшилася о 21 прц. Зовсім поважна цифра, особливо коли зважити брак вишколених робітників.

Консумція в Европі з кінцем війни сильно упала. Цікаве явище, що упадок російської продукції вплинув на ціни пшениці незначно і мимоходом та що вже сьогодня ціни на збіжевих ринках в Ню-Йорку і Шікаго зближаються до передвоєнного стану. І хибною була би думка, що нагла поява російської продукції на ринках спричинила би подешевіння цін. Що правда, в першій хвилі упали би ціни, але не на довго, бо сейчас заморські краї зменшили би продукцію пшениці і землю віддали би під управу инших продуктів, головно бавовни, яка приносила би тоді більші зиски чим пшениця. В державах антанти відчувалось недостачу пшениці властиво досить слабо. Більше відчувалось там трудности в транспорті.

Слідуюча табеля показує експорт пшениці і муки великих експортуючих держав в часі 1914|15 до 1918|19 в порівнанню з експортом 1909 до 1913 і унагляднює, як сильно перевисшено величезний експорт російської держави.

	Експорт в 1919—13 1000 кварт.	Процент	Експорт 1915—18/19 1000 кварт.	Процент
Росія	20.125	24·5	—	—
Зєдинені Держави	12.323	15·0	29.262	53·0
Аргентина	11.897	14·5	9.647	14·0
Канада	11.286	13·7	19.937	29·0
Румунія	6.601	8·0	—	—
Індії	6.338·6	7·8	3.768	5·5
Австралія	6.166	7·5	5,624	8·5
Угорщина	5.981	7·0	—	—
Болгарія	1.245	1·5	—	—

Мирові договори змінили образ Европи цілковито і з огляду на нові границі сьогодня годі означити обсяг теперішної посівної площі. Можна приняти приблизно, що в 1921 р. посівна площа в Европі (з виїмком Росії і Польщі) виносила 10 міліонів акрів і через те скількість пшениці випала о 17 міліонів квартерів менше чим в останніх пяти мирових роках.

Вигляди сьогорічних жнив в заморських продукційних краях оцінюють на основі дотеперішних звідомлень користно. Посівна площа в 17 державах північної півкулі виносить около 117.600 міліонів акрів, то значить, о 2 прц. менша від попередного року. Ціна пшениці впливає з природи річи на цін всіх промислових товарів, одначе в Америці годі числити на филю дешевизни, тому що Американці при своїм гешефтярськім змислі в тій хвилі перестають форсувати управу пшениці, як лише управа инших продуктів краще оплачується.

На відновлення російського експорту прийдеться ждати ще довгі роки. Можна дуже сумніватися, чи Зєдинені Держави підвисшать експорт пшениці, бо побільшення посівної площі може наступити лише тоді, коли надто скромні ціни не будуть суперечні інтересам фармерів. Треба побоюватися, що американський експорт пшениці та муки зменшиться через побільшене запотребування в самій Америці і тоді треба буде розглянутися за иншими жерелами достави.

Аргентина, як країна продукуюча пшеницю, завела надії. Пануючим там промислом є і лишиться продукція худоби та її перерібка на консерви, що для фінансового положення краю являється далеко важнійшим чим управа збіжа. Аргентинські експортові цифри в ріжних періодах підлягають значним змінам. Також в Індіях не дасться осягнути підвишка експорту, бо урожай сильно терпить від вітрів монсуну. Одинокою країною, що може позволити собі на велике побільшення збіжевого експорту, це Канада. Там ждуть на управу міліони акрів землі. Управа землі в Канаді залежить лише від того, чи є достаточні гроші на закупно потрібних посівних матеріялів, господарських машин і т. п.

В Австралії управа збіжа дасться також поширити, одначе лихі комунікаційні й транспортові умови стоять на перешкоді раціональній експльоатації землі.

Досвіди війни витворили елєстичність світової продукції. Вправді війна убила хліборобську продукцію Росії а так само тяжкі удари потерпіли инші ділянки економічної роботи, всеж таки великим здобутком треба вважати те, що для продукції пшениці отворилися нові жерела. Давна теза про всесвітний голод належить сьогодня до царини казок.

Новий нотовий банк в Австрії.

Проєктується основання нового нотового банку для Австрії — на місце бувшого австро угорського банку. Банк сей буде приватний, а не державний. Зватисяме „Oesterreichische Bank". Акційний капітал виносить 100 міліонів швайцарських франків, поділений на міліон акцій по 100 франків, з чого покищо емітуватиметься лиш 16 міліонів фр. Акції звучать на оказателя. Держава ручить за капітал та за 6 прц. відсотки від номінальної вартости у швайц. франках, при чім за підставу возьметься нинішню реляцію між швайц. франком а золотом. (Venkov).

Курс грошей.

Курси заграничних валют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 17. липня: американські доляри 5·80—5600, одинки і двійки 5.480· — 5500, канад. доляри 5.510—5.350, одинки і двійки 5.410—5.430, нім. марки 12·75—12·90, сотки 12·50—12·75, дрібні 12.00—12·50, леї 30·00—32·00, дрібні 29·—30·, чеські корони 130·00—140·00, дрібні 125·00 до 138·00, австрійські тисячки новійшої емісії 650—700, старшої емісії 1800—1850, сотки новійшої емісії 65·00—70·00, стар. емісії 180·00 — 185·00, 50-коронівки 35·00—50·20, 20-коронівки 20—24, 10-коронівки 10—12, 1-ки і 2-ки 0·50—0·60, цар. рублі 5-сотки 140—160, сотки 160—180 25-рубл. 110—120, 10-ки рубл. 1·80—2·—, решта дрібних 0·80—1.—, думські тисячки 25·00—35·00, думські 250-рубл. 2000 до 30·00 карбованці 1·00—1·50 гривни 3·00—6·00, франц. франки 400—425, фунти штер. 23.000—24·500, шв. франки 1000·00—1100·00

ЖЕРТВИ

Пресовий фонд.

На пресовий фонд української независимої преси зложили в марках польських: Мих. Бобиляк Сороки 500, кличе: Василя Дороша упр. школи Вербіж, Василя Беня упр. школи Запитів, Вол. Жизневського упр. школи Поршин, Антін Рак суддя Стрий 1000 кличе: Кипріяна Білинського, Віктора Цебровського Тернопіль, Миколу Кліша, Льонгина Шеховича Стрий, о. Стефан Онишкевич Купновичі 300, о Йосиф Мартинович Підярків 500, Теофіль Гурко Яблінка вижне 200, Лосевський Скальмєжице 200, д-р Петро Зволинський Болехів 1000 кличе: Василя Сеніва і М. Форовича Болехів- Леонія Пилипець учит. Яструбків 1000 кличе: Марію Крукову Керниця, Ірину Гладишовську Калуш, Михайло Ліщак Залипє 1000 кличе: Івана Павлова і Василя Шпаковича Залипє, Зона Косоноцька 500 кличе: Зеня Левицьку Ваневичі, Олю Ганкевичівну Львів, Івана Рогуцького Самбір, Миколу Галія Львів, Мирона Стеціва Літина, Ольга Петрик Турка 1000 кличе: Тосю Гасівну Бобина, Микола Чех Горлиці 300, о. Іван Левицький Тростянець 1000, Максим Гарасимчук Барані перетоки 1000 кличе: Максима Вітика учителя Барані Перетоки, Іван Закаль Жовква 500, Ізидор Гардецький 500 кличе: Евстахія Косача Станиславів, Теодора Романкова Вербів, Осипа Боднаровича Зарваниця, о. Григорія Скаскова Княжолука, Читальня „Просвіти" Грималів 1000, д-р Теофіль Кормош Перемишль 2000, радник Ізидор Громницький Львів 1000, Маріян Стахурський стар. ветеринар Ропчиці 2000, Ізидор Крижанівський Станиславів 500 кличе: Наталку Ковальську і Галю Студинську Галич, М. Белей Володимирці Жужавно 500 кличе: Івана Чмелика упр. школи Дубравка, Василя Данилишина упр. школи Протеси, Шенкірика конц. адв. Журавно, Люся Винницька Володимирці 1000 кличе: Марусю Левицьку Коломия, М. Кобійовича Ляховичі зарічні, Евгена Янковського Пісочна, Марія Винницька Володимирці упр. школи Володимирці 1000, Зеновія Костик Тимці 1000 кличе: Зоню Сосенкову Львів, д-ра Василя Кашубинського Львів, Стефу Назаревич Щутків, д-ра Дмитра Мудрецького Любачів, Марійку Костек Нове Село, Манька Вахнянина Перемишль.

Просвітно-орґанізаційний фонд „Просвіти".

Ч. 116. Марія Лішинська Львів 1000 кличе: Стефанію Пашкевич Львів, Ірину Климкевич Львів, Софію Олеськів Федорчакову Львів. о. Альбіна Добрянського Волосянка вел., 117) Марія Крипякевичева Львів 1000 кличе: Марію Ліщинську, Анну Ляховичівну, Марію Заячківську і Олену Прокеш усіх у Львові, 118) Зенон Лукавецький радн. суд. Львів 1000 кличе: інж. Льва Сілецького Львів, Корнеля Лукавецького Коломия, Івана Лукавецького Заболотів, 119) Евгенія Левицька в Підгайцях 2000 кличе: Міру Яримовичівну Підгайці, Стефанію Сілецьку Снятин, Івана Ганаса Лютовиська, 120) Бокалова Надвірна 1000 кличе: Марію Банахову, Гальшку Саноцьку і Стефанію Свищеву усіх в Надвірній, 121) о. Іван Винницький в Залізцях 2000 кличе: о. А. Одіжинського Піддністряни, о. Н. Гапія Берездівці, о. В. Андрухова в Ляшках, 122) Зеньо Пеленський у Львові 2000 кличе: Нусю Паляницівну Терпилівка, Володимира Рудницького і Надю Макухівну в Тов-

жачи, 123) Володимир Левицький нотар в Винниках 2000, 124) д-р Юліян Лещій адв. у Львові 1000, 125) Данило Цурковський в Тернополи 2000 кличе: Степана Андрусечко, Йосифа Мурія, Маріяна Чучмана в Тернополи, д-ра Кирила Джулинського Підгайці, Михайла Комаринського Заліщики, Івана Голюку Бережани, 126) Василь Цьонь у Львові 1000 кличе: Дмитра Стащишина Жуків, Мих. Хамула Глиняни, Петра Німоровського Дунаїв, 127) Олена Качоровська Миколаїв 1000 кличе: Любу Цурківську Романів, Іванну Левицьку Городок, Ірину Кекишову Дусанів, 128) д-р Евген Ловицький Підгайці 2000 кличе: радн. Волод. Кордубу Бережани, Конрада Кальбу Мозолівка, Якова Медицького Александрівсько, 129) Василь Бережанський радн. суд. Самбір 1000, 130) Інж. Андрій Корнелля Варшава 1000, 131) о. Василь Пришляк Барилів 1000 кличе: чит. „Просвіта", Степана Федчишина, о. Романа Зарицького, Петра Турковського усіх в Вікні, 132) надр. Лев Чайківський Станиславів 1000 кличе: Юліяна Бачинського Милованнє і Івана Чачковського Дрогобич, 133) о. Мих. Романишин Суходіл 1000 кличе: Теодора Гірного Ужгород, Михайла Лобая, Вільховець і Антона Майку Новосілки.

Голодній Україні

зложили в Краєвім Союзі Кредитовім на вкл. кн. 6.544 в мп.:

1691 збірка на весілю п. Марії з Цибалістих з п. Василем Сосновським в Болтові пов. Рогатин.

Залізничники в Дрогобичі: по 1000 Цукерберг, Бучинський, В. Новінський В., Яримівна П., по 500 Криса Г., Рех А., Турчапік Й. Мацьків А. Флюнт М., Грищак С., по 400 Кругий, по 300 Городиський, Куцан І., по 200 Олексин, Сенів М., Гевко М., по 100 Серачковський, Ціван, Бернес, Яськів В., Михальцевич В., Солонинка Д., Федорняк М.

Парохія Кореличі, повіт Перемишляни по 3000 Красіцька Т., П., по 2450 Н. Н., по 2000 д р Заяць Т., по 1000 Денкович А. Троян Я., Фединяк П., Н. Анастазія, по 550 З. Б., по 500 Савицька А., Н. Н., по 300 Денко М., Петрицька Т., по 200 Жуковська А., Курпліта М., Зварич С., Станкович К., Гарасим К., Н. Н., Н. Н., Хомин Д., по 150 Гадуняк І. по 100 Горлуч А., Деревянка І., Н. Н., Харина Я. Федакова А. Волянська М., Пастернак П., 1600 нест. ав. кор. Цюркевич Ю., 180 нест. ав. кор. Басінька Ю.

Гурток помічників промислових з каварні „Република" у Львові: по 5000 Гольдера, Ціперман. по 1000 Брейфогль, Хавунка, Ципкайло, Бонза, Івахів, по 500 Партика, Зальцман, Цапківна, по 200 Рожанський, по 100 Гаєвська, по 60 Пюнтек.

Збірка п. М. Паньківної у фабр. л. Левинського: 10000 Левинський С., по 3000 інж. Лучків В, інж. Волосянко П., інж. Тимошенко С., по 2000 Лукіянович М., Марко І., радн. Бандрівський, по 1700 Олексин І., по 1000 Паньківна М., Зелений Р., Гузар Р., Лісковацький А., Капеш Я., Бойківський М., Тарнавський, Герасимович, Кропіш, Василишин, по 500 Клос Р., Іванович Е., Сташин, Москва, Петрик, Король, Сорочка, Рідкодин, по 400 Кравчук, по 300 Кулик, Мацяк, по 200 Зіоаек, Баранський, Косцелецький, Кунмсевич, Яцюк, по 180 Процайло, по 100 Максимяк, Самосій, Бердак, Походай, Дідик, Полюга, Габалевич, Петрик, Лазорко, Барцаба. Всі прочі менше як 100 мп., загальна сума 43.950 Мп.

Український фонд воєн. вдів і сиріт. — Відділ Обезпечень Львів: по 1000 Бурачинський О., Бурачинська Г., Весоловський В., Весоловська С., Левицька О., Січинська М., Ганкевичівна О., Левинська І., по 500 Бурачинська Л. Бурачинська Г.

С. Білі Ослави, пов. Надвірна, 10.000 от. Дурдело Михайло, по 5000 Білинський Михайло, Білик Василь, Грещук Михайло, Реденський Никола, Ів. Струк, П. Татарук, 3500 М. Лейбюк, по 2500 Р Разінський, 2730 Цеков Матрична Н. З. Пр. Д. М., по 2000 Ф. Гуменюк, С. Щербюк, по 1000 Боднарук Іван, Боднарук Петро, Бжещук Дмитро, Гуменюк Дмитро, Ник. Гуменюк, Дранчук Олена, Вас. Дранчук, Кліма Олена, Лейбюк Іван, Лейбюк Ілько, Олексієв Ярослав, Катерина Струк, Юр. Струк, Вас. Струк, Параск. Струк, Мих. Струк, Юр. Слизинський, Тирський Дмитро, Тирський Василь, Тирський Іван, Тирський Никола, Тирська Василина, Тирський Никола, Тимінський Федір, Попович Іван, Панивник Мих., Щербюк Стефан, Щербюк Дмитро, Струк Іван, Чернобрива Евгенія, по 500 Бондарук Іван, Вертипорох Іван, Гуменюк Василь, Дячук Стефан, Данилюк Михайло, Вас. Жигалюк, Кройлюк Дмитро, Пет. Костюк, Парас. Костюк, Ник. Костюк, Дм Ковбель, Мих. Лейбюк, Лейбюк Михайло, Струк Юрко, Слизинський Ник., Слизинська Анна, Струк Ник., Тирська Настя, Пилипчук Мих., Поварчук Анна, Щербюк Іван.

В сих днях появиться накладом Ставропигійського Інститута

„Збірник літургічних і других церковних пісень на мішаний хор",

уложений нашим звісним композитором **Д-ром Ст Людкевичем.**

В склад збірника увійшли всі пісні до **Служби Божої**, (деякі з них в кількох напівах), церковні пісні воскресні і різдвяні — відтак деякі популярні пісні принагідні.

З малим виїмком всі мельодії взяті з нашої народньої самолівки, доповнено їх деякими гармонізаціями київських і греських напівів Бортнянського і ин. а навіть кількома церковними творами Вербицького і Іванка, які являються близькими самовілкових.

Метою автора було з одного боку усталити мельодію і управильнити її ритмічну будову та вирівнати наголоси тексту і мельодії, з другогож увести відповідну мельодіям гармонізацію по можности легку і приступну всяким церковним хорам, а знов не надто одностайну і монотонну. Таким робом Збірник не лише стане вельми пригожим підручником до науки церковного співу, — ідучи одночасно на зустріч змаганням Всеч. Ординаріятів, які поручають культивовання народних напівів, — але що більше згодом вплине на вироблення і піднесення музичної вдалости нашого народу.

В слід за ним „Збірник церковних пісень" Д-ра Людкевича стане необхідним для кождого, кому не байдужа краса нашої церковної пісні та кому лежить на серці піднести величавість нашого церковного обряду.

Дістати можна в Книгарни Ставропигійського Інститута.

Ціна примірника брош. покищо 1500 Мп. Порто 100 Мп. — По появі накладу буде ціна підвисшена.
49 1—3

В справі церковних дзвонів.

По страшних знищеннях війни звертались в послідних роках священики і громади до стов. „Достава" у Львові о спровадження їм церковних дзвонів.

На жаль ми не могли покищо вволити їх бажанню тому, що в повоєннім часі не стало доброго матеріялу на виливання дзвонів, а через те не могли ми мати запоруки солідного їх виробу.

Стоячи завсіди за тим, щоби давати нашим церквам лиш добрий товар, воліли ми виждати який час і достарчати відтак зовсім певний виріб.

Деякі священики не послухали нашої ради і замовили собі дзвони на власну руку, але зробили дуже прикрий досвід, бо дзвони виготовлені в несолідній фабриці до року стратили голос, або навіть потріскали! Се нехай буде для других пересторогою, що дзвонів не можна де-будь замовляти.

Нині можемо подати до відома Всч. Духовенства і Громад, що стов. наше увійшло в порозуміння з такою фабрикою, яка дає нам повну запоруку доброго і тревалого виробу дзвонів.

Длятого від тепер приймаємо вже замовлення на дзвони і будемо доставляти їх в першорядній якости.
51 3—10

За стоваришення „ДОСТАВА" у Львові (вул. Домініканська 11):

о. Ал. Стефанович о. В. Лициняк.

Балтійсько-Американська Лінія

Централя у Варшаві, Маршалківська 116.

Філії:
Августів, Довга 6.
Білосток, Липова 17.
Барановичі Виленська 10.
Берестє-лит. 3-Мая 23.
Гродно, Замкова 2.
Кравів, Любіч 3.
Ковель, Лушька 126.
Львів, Косцюшка 5.
Вильно, Судова 7.
Рівне, Шосова 56.
Станиславів Сапіжинська 10
Чинов.
Пінськ, Альбрехтівська 65.
АДРЕСА НАШОЇ ЛІНІЇ в Новім Йорку Broadway 9.

Найкоротша дорога до Америки.

ОДИНОКА РЕГУЛЯРНА КОМУНІКАЦІЯ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ

Данціг-Ню-Йорк 106 дол. 8 долярів поголовне **Данціг-Галіфакс (Канада) 106 дол. і з поворотом.**

Кождий Еміґрант і Реемігрант

котрий хоче їхати безпосередно з Польщі до Америки (і з поворотом) не переїзджаючи через чужі краї, без транзитового візи, без цлової ревізії аж до пристані, хай їде лише пароплавами Б. А. Л.

Наші найблищі пароплави відпливають з Данціґу:

„Польонія" 21. липня **„Естонія"** 4. серпня **„Літуанія"** 18. серпня

Пасажирі, котрі не мають ще заграничного паспорту, повинні безумовно прислати поруч. листом свій affidavit до нашої централі

Варшава, Маршалківська 116.

та одночасно свою докладну адресу, як також адресу староства, де пасажир подав або думає подати подання о загр. паспорт.

Наша централя як також наші філії уділяють безплатно всіх інформацій про конечні формальности в звязи з їх подорожю до Америки і з поворотом.

Увага! Для наших пасажирів **переказуємо** без всяких коштів **гроші** від свояків в Америці на шифкарти, залізничі білети, віза і инші видатки.
39 2—2

Повір! Дуже важне! По одержанню віза всі наші пасажирі без виїмку мусять в цілі реєстрації безпроволочно зголоситися в нашій централі **Варшава, вул. Маршалківська 116.**

НАДІСЛАНЕ.

Дуже важне для грошевих підприємств.

Бувший рахунковий офіцир, свідомий Українець, член „Народної Гостинниці" у Львові, Банку Гіпот. у Львові, Лемківського Банку в Новім Санчи і. т. д., вступить **зараз з готовим капіталом 1,000.000 мп** (тимчасом) яко член до українського товариства (госп.-торг. підприємства, кооперативи і т. п.), що заложене на здорових підвалинах і має запевнену будучність просперування.

Услівя: 1) Оферент вступає до дотичного підприємства як директор (управитель) для умови.

2) Вільне помешкання (3—4 покої) в будові товариства або в тій самій місцевости.

Оферти запечатані найдальше до кінця липня 1922 р. для можности з білянсом за минулий рік 1921 слати до адміністр. „Гром. Вістника" у Львові, Ринок ч. 10., під зн. „Золота будучність 1871". — За тайну ручиться!
103 1—3

ОПОВІСТКИ.

Кружок УПТ. в Городенці подає до відома, що з днем 1. вересня ц. р. відкривається приватна українська ґімназія в Городенці, а то I.—IV. кляси. Щоби усталити число кляс, проситься, щоби інтересовані зголошувалися устно або письменно до проф Навроцького у Городенці до дня 1. серпня. Вступні іспити і записи від I.—IV. кл. відбудуться в днях 29. до 31. серпня. 1. вересня зачинається наука. — УПРАВА ГІМНАЗІЇ.
73 2—3

До кандидатів духовного стану! Хто з укінчених ґімназистів або студентів богословя бажає в заграничних місійних інститутах приготовитися до місійної праці на Україні та Росії, нехай зголоситься до Ректорату духовного семінара у Львові (вул. Копзрника 36). Студенти богословія однак мусять мати надто на це дозвіл від духовної власти тої дієцезії, до котрої належать.
104 1—3

Посвячення памятника погибшим українським героям у Вродках (пов. Львів) відбудеться в неділю дня 23. VII. ц. р. о год. 12 в полудне. — Потяг зі Львова о 7·30. — Стація Миколаї Дроговиже. — Гостей ждуть фіри.
72 a) 1—2

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Ян'в Максимович Зозуля має в Адміністрації лист з Полтави.
1—1

Проситься о вістку про Мирова Заячківського саніт. офіцера УСС. — Тип Заячківський Яблонів.
95 1—1

Дрібні оголошення.

УРЯДНИК з жінкою і дитиною шукає в гірській або підгірській околиці, не далеко від залізниці, одної кімнати й харч на час від 3—25. серпня. Оферти прошу прислати у „Гром. Вістник" на адр. „Урядник-Українець".
93 1—1

ЗАРУЧУСЯ з панною, літ до 20, брюнеткою, найрадше ґімназісткою, яка помогла би мені докінчити студії. — Зголошення з фотографією слати: Юрко Косило, Бережниця п. Новиця".
97 1—1

ЗДІБНА КРАВЧИНЯ виїде радо на провінцію. Зголошення під „Кравчиня" до Адм. „Гр. Вістника".
105 1—2

ОЖЕНЮСЯ з женщиною можливо бездітною, лагідної шляхотної вдачі невеликої минувшини 40-55 літ зі Львова або провінції. Малий маєток пожаданий. Маю 60 літ, вдовець, здоров, різкий, властитель фабрики з добрими доходами. Зголошення неанонімові з інформаціями до Адм. „Гр. Вістника" під „Л. А. К.", фотографія пожадана.
98 1—1

ЖЕНЩИНА з укінченим київським університетом глядає посади учительки в ґімназії, ліцею або взагалі в дівочій школі з обсягу української літератури. Зголошення до Адміністрації для Полтавки.
99 1—1

ПОШУКУЮ сейчас рутинованого концепіста з правом субституції! Близші інформації у канцелярії д-ра Станислава Чикалюка адвоката в Тернополі, вул. Тарнавського 9.
100 1—3

УДІЛЯТИМУ лекцій зі всіх кляс ґімн. в часі і після ферій тільки за удержання. Зголошення до: Теодор Миссак ст. пр. Клювинці п. Хоростків.
96 1—2

ПОТРІБНА учителька, щоб приготовила дівчинку до I. кл. ґімн. і дальше учила. Вимагається гри на фортепяні. о. Семен Гребенюк, Білівці п. Козаївка.
90 1—2

ДО ВИНАЙМУ 5 морґів поля, біля пам'ятника св. Івана в Скнилові на рік 1922/23. Оферти вносити до дня 1. серпня с. р. на адресу о. Евгена Дудкевича пароха церкви св. Ап. Петра й Павла, Львів Личаківська ч. 82. 91 1—3

ЦВІТИ: липи, бузини, (базнику), полевого маку, блавату, глухої кропиви і слизу, Листя: мяти звичайної і перцевої, підбілу і борині властивої, (бруслини), Зілля: трибарвної фіялки, (полевих братчиків), центурії, материнки, чабрику і полину. Порошок пядичу, (лікоподіюм), ріжки матки, (спорині, сторишу), кору крушини, зелену майку, (кантариду), насіння кмину і кропу огородового і дикого, купуємо в кождій скількости. Оферти і пробки просимо слати під адресою: „Товаромін" у Львові, Зіморовича 20. 92 1—6

ОЖЕНИТЬСЯ кавалір, вищий державний урядник в середнім віці з панночкою або бездітною вдовою найбільш до 30 літ, образованою, по змозі музикальною. Дискреція запевнена. Зголошення лиш з фотоґрафією, яку звернеться, під „Арете" до Адмін. „Гром. Вістника". 66 3—3

МЛИНСЬКЕ каміння, машини, турбіни, трансмісії, паси, ропні мотори, льокомобілі, ґатри, по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів Баторого ч. 4. 1277в) 0—30

Адвокат і оборонець в карних справах
Д-р Степан Баран
веде адвокатську канцелярію
В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.
(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 —7

ЛІКАР
Д-р медицини
Василь Білецький
20 ординує в СНЯТИНІ. 3-4

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
Д-ра ШИМОНА РАППАПОРТА
Львів, вул. Сикстуська, 17.,
без болю пльомбовання і виривання зубів, штучні зуби в кавчуку і золоті по дуже приступній ціні. — П. П. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. 86 2—10

:: ОДИНОКА :: українська **ВІДЛИВАРНЯ ЦЕРКОВНИХ ДЗВОНІВ**
Якова Супранівського і Синів
в СОКОЛІВЦІ коло Ожидова, 101 1—3
яка славиться своїми виробами більш як 400 літ, приймає всякого рода замовлення на церковні дзвони. Дзвони виконує негайно, з найлучшого матеріялу по умірковaних цінах. Просимо переконатися особисто або розпитати тих, що вже здавна знають нашу фірму.

Томасину в складі 15—18 прц. фосфорового кисня доставляємо вагонами і поодинокими мішками по низьких цінах. — Жадайте оферти.

Віно, овес, пояснове дерево ітп. купуємо і платимо високу ціну. — Шліть оферти.

Шкіру кождої якости і скількости доставляємо сейчас по замовленню, по низьких цінах.

„УНА"
Промислово-торговельне Тов-о
94 Сп. з обм. пор 1—2
в Дрогобичі, Стрийська 14.
Принимаємо вкладки до обороту на високий процент після умови.

Нагальний спадок
ЦІН РОВЕРОВИХ ҐУМ.

ҐАРНІТУР

передтим	сьогодні	
15.000 мп.	— 12.000 мп.	(гірський)
12.000 „	10.000 „	(гірський)
10.000 „	9.000 „	

ПЛАЩІ
3.500, 4.000, 4.500, 5.000, 6.000 (люксусові гірські)

ВУЖІ
1.200, 1.500, 1.800, 2.000 (червові і сірі)

Складові частини роверів і ґрамофонів дешево як у казці.

З причини великого запасу, ціни прольонґую до 30. липня ц. р.

ЗАМІТКА: Купуючий не має ризика. В разі невдоволення приймаю товар назад. — Замовлення полагоджую зараз. За оказанням відтинка ґазети 2% опусту. XII. 1—2

ОСИП КАЦ
ЛЬВІВ, вул. Панська ч. 8.

Капелюхи мужеські, жіночі і дітячі детайльно і гуртом по фабричних цінах продають — — — складниці — — —
пл. Марійська 8, Казимирівська 25, Фабрика Бальонова 3.
І. Краєва фабрика капелюхів **РУДОЛЬФА НАЙВЕЛЬТА** XX 6—12

Складайте жертви на Рідну Школу.

В д 22. літ виконують наші робітні суконь і білля всякі роботи почавши від перерібок аж до найвибагливійших що до ґусту й моди жіноч. уборів. Також наш склеп продає полотна, шифони, хустки, гафти, крав. прибори, нитки і ин. гуртом і подрібно. — Дешеві ціни і солідна обслуга. — — — — — —
Жіноча Спілка промислова
„ТРУД" ЛЬВІВ, РИНОК ч 39. XV (вл. дім). 11—20

Позір П. Т. Українці!
Реставрація Французького Готелю
ЯКОВА МАНҐА
у Львові, пл. Марійська 5. (в подвірю) поручає П. Т. знамениту кухню, подає дешеві і смачні обіди і вечері. — Що дня XXIII. вечером приграває музика. 1—2

Відозва.

Виділ Читальні „Просвіти" в Ямниці шукає академика або ученика вищих ґімн. кляс, який за відповідною винагородою піднявся би педаґоґічного надзору над 14 учениками найнищих кляс середних шкіл. Мешкати треба в Ямниці, однак дуже вигідний доїзд до Станиславова.

Зголошуватись до 10. серпня на нище подану адресу.

о. Юстин Гірняк,
84 2—4 Ямниця, пов. Станиславів.

ПОЗІР! ПОЗІР!
ВІДБІРНЯ ШЕВСЬКОЇ МАЙСТЕРНІ СОЮЗА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ
міститься XXI 3—3
при вул. Руській ч. 3. II.
Елеґантна нова обув а скора і солідна направа.
Дешеві ціни!

Шановіть наш часопис!

Торговля в Бориславі
потребує сейчас 78 2—3
фахового діловодчика
з довшою практикою, нежонатого. Вимагана рівнож кавція. Оферти з відписами свідоцтв і порученням надсилати сейчас під адресою: о. Ів. Ліщинський, Борислав.

38 1—6

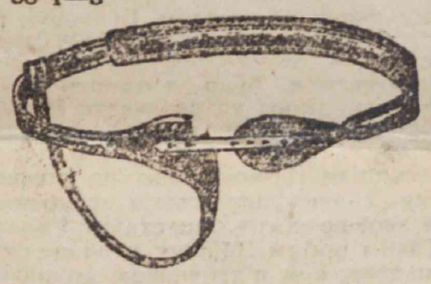

:: Ортопедично-механічне бандажове заведення ::
ІВАНА УГРИНА
у Львові, вул. Кохановського ч. 17.,
виконує лічничі ґорсети і ортопедичні прилади по найновійшим лікарським вказівкам, прямодержники, штучні ноги і руки, спеціяльні ґумепуклинові опаски і на обвислі черева (ляпаратомійні) суспензори, необхідні артикули для ужитку хорих і т. п.

Глядаю УМЕБЛЬОВАНОЇ КОМНАТИ.
Можу евентуально учити на скрипках або фортепяні. Ласкаві зголошення до Адміністрації під „Музикальний". 56 2—3

УРЯДЖЕННЯ
млинів, тартаків, олярень, машинових столярень та шлюсарень як рівнож инші промислові машини достарчує під користними услівями
Промислова Спілка
„ТОПАС"
сп. з обм. пор.
у ЛЬВОВІ, вул. Крашевського 19 а, телефон 624.
1884 5—10

Цінку доброти всяких машин
як також їх **вартости** переводить
ПАВЛО ДУРБАК цивільний ІНЖИНІР-МЕХАНІК заприсяжений судом знаток для машин і промислових заводів
ЛЬВІВ, вулиця Чарнецького ч. 25.
XII. Поради в промислових справах. 1—1

Фабрика „Ґіпс і Вапно"
бюро: Станиславів,
вул. Кілінського ч. 21. поручає
будівельний ґіпс, ґіпс штукаторський. Замовлення виконується негайно.
102 1—2

Свій до свого! Приймаю всілякі роботи входячі в обсяг **артистичного малярства.** Малювання кімнат, сальонів, театральних сцен, як також приймаю замовлення на памяткові родинні портрети, фотоґрафічні знимки і краєвиди до олійного малювання вкусно і по приступних цінах. Виїзджу також на провінцію. **Богдан Андрохович,** маляр-декоратор, Львів, вул. Личаківська 23., партер. 9 1—3

Дешевий гиждень! **НАЙДЕШЕВШЕ** КОНФЕКЦІЮ жіночу і діточу і КАПЕЛЮХИ набути можна у фірми — **„ЛЬВОВЯНКА" Анни Вахтель** ЛЬВІВ, РИНОК 29 (дім Андролього). Дешевий гиждень!

Прекрасний образ
Тараса Шевченка
в олійній красці на картоні величини 20×28 продає „УМНА", Wien, VIII., Ledererg. 20. — Для книгарень і читалень значний опуст. — 5% на „Рідну Школу" від продажі. — Замовляти просимо:
Kunst-Verlag „UMNA"
1784 Wien, VIII., Ledererg. 20. 5—?

ДРУКИ І ПЕЧАТКИ виготовлює гарно і дешево друкарня і фабрика печаток **І. ФРІДМАНА** у Львові, вул. Сикстуська ч. 4.

Оголошення надіслане Експедицією оголошень А. Ґелеса, Тернопіль, Вакова 24.

ТЕРНОПІЛЬ, Коперника 17. COSULICH LINE ТЕРНОПІЛЬ, Коперника 17.
Постійне, правильне получення з Америкою.
До Північної Америки, Канади і полудневої Америки (Бразилії — — і Арґентини).
Найблищі кораблі відходять:

До Нового Йорку:
посп. пароход „Presidente Wilson" 16. 6.
„ „ „Belvedere" 15. липня
„ „ „Argentina" 12. серпня
„ „ „Presidente Wilson" 16. 8.
Ціна з Тернополя до Нового Йорку разом з утриманням в порті 106 ам. дол.

До Бразилії і Арґентини:
пароход „Sofia" 7. липня
„ „Francesca" 11. серпня
„ „Atlanta" 1. вересня
„ „Sofia" 6. жовтня
Ціна з Тернополя до Бразилії і Арґентини разом з утриманням в порті і з транзитовими візами 54 ам. дол. Арґентинське візо платить сам пасажир в ковзуляті і коштує від кождого паспорту 3 ам. дол.

Всі, котрі мають замір виїхати до північної Америки, Канади і Полудневої Америки (Бразилії і Арґентини), щоби негайно зголосилися листовно, або особисто до нашого бюра в Тернополи при вул. Коперника 17. де одержуть безплатно точні інформації і вказівки.
1820 4—5

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від понеділка 17. липня 1922 р. чудову американську драматичну комедію на 6 дій п. з
Її примха
(Вчений і Сирена на безлюдним острові)
В головних ролях CONWAY TEARLE і ZENA KEEN.

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма. З друкарні Спілки „Діло"

BIBLIOTEKA KUL